

**INSTITUTIONEN FÖR SOCIOLOGI
OCH ARBETSVETENSKAP**

NO TELL, NO SMELL, NO SELL - INTERNETFORUMET FLASHBACK OCH CANNABISODLARE

En netnografi om neutraliseringstekniker inom en
kriminell subkultur

Karl-Henrik Karlsson

Examensarbete för kandidat i sociologi, 15 hp:

Handledare: Sara Uhnöo

Termin/år: Ht 2019

Abstract

Titel: No tell, no smell, no sell – Internetforumet Flashback och cannabisodlare

Författare: Karl-Henrik Karlsson

Handledare: Sara Uhnöo

Examinator:

Typ av arbete: Examensarbete för kandidat i sociologi, 15 hp

Datum: 2019-09-23

Tecken inkl. blanksteg: 69 946

Nyckelord: Neutraliseringstekniker, försvarandet av nöjet, legitimering, cannabis, subkultur

Syftet med studien är att undersöka hur de människor som formar den kriminella subkulturen cannabisodlare på Flashback, är involverade i ett moralarbete som innefattar hur de konstruerar, förhandlar om, och förhåller sig till sina kriminella handlingar. Analytisk utgångspunkt är Sykes och Matzas (1957) kriminologiska teori om neutraliseringstekniker, som innebär att brottsliga handlingar för att kunna genomföras måste försvaras via olika former av kulturellt anpassade neutraliseringar. Jag har utgått ifrån Sykes och Matzas traditionella tekniker (förnekande av ansvar, förnekande av skada, förnekande av offer, fördömande av de som fördömer och högre lojaliteter) samt Minors (1981) tillägg (försvar av nödvändigheten). Frågeställningen är följande: *Hur legitimerar de människor som formar den kriminella subkulturen, cannabisodlare på Flashback, sin brottslighet via neutraliseringstekniker?*

Jag har utgått ifrån en kvalitativ netnografisk metodologi, där metoden kvalitativ textanalys har använts. Resultat visar att samtliga neutraliseringstekniker har använts för att legitimera odlandet av cannabis. Vidare framkom att majoriteten av användarna på forumet legitimerade sitt odlande via argument som inte har kunnat tillskrivas tidigare nämnda tekniker. Jag har därmed identifierat en ny neutraliseringsteknik; försvarandet av nöjet. Tekniken består av två delar och innefattar referenser till nöjet som det primära syftet med cannabisodlandet, där medföljande produktion beskrivs som sekundär eller irrelevant. Genom att referera till nöjet som det primära syftet med cannabisodlandet där medföljande produktion beskrivs som sekundär eller irrelevant, kan de människor som odlar cannabis reducera skadeverkan och allvarligheten som tillskrivs brottet.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Inledning och problemformulering.....	1
2 Syfte och frågeställning.....	3
3 Bakgrund	4
3.1 Utbud och efterfrågan.....	4
3.2 Flashback.....	5
3.3 Begreppsdefinitioner	5
3.3.1 Kriminell subkultur	5
4 Tidigare forskning och val av teori	7
4.1 Motivationstypologier	7
4.1.1 Icke-vinstdrivande motivation.....	7
4.1.1.1 Medicinskt bruk.....	7
4.1.1.2 Personligt bruk och delandet med vänner	8
4.1.1.3 Politisk aktivism	8
4.1.2 Vinstdrivande motivation	9
4.1.2.1 Överflödesförsäljning	9
4.1.2.2 Egenföretagare.....	9
4.2 Teori - neutraliseringstekniker	10
4.2.1 Förnekande av ansvar	11
4.2.2 Förnekande av skada	11
4.2.3 Förnekande av offer.....	12
4.2.4 Fördömande av de som fördömer.....	13
4.2.5 Högre lojaliteter.....	13
4.2.6 Försvar av nödvändigheten	14
5 Metod	15
5.1 Forskningsdesign.....	15
5.2 Epistemologiskt perspektiv	15
5.3 Metodologi: netnografi.....	16
5.3.1 Naturligt förekommande data.....	16
5.3.2 Metod: textanalys	17
5.4 Urval och kodning	17
5.5 Trovärdighet	19
6 Resultat och analys.....	21
6.1 Fördömande av de som fördömer.....	21
6.2 Högre lojaliteter.....	22
6.3 Förnekande av ansvar.....	23

6.4 Förnekande av skada och offer.....	24
6.5 Försvar av nödvändigheten	26
6.6 Försvar av nöjet – cannabisodlandet som en hobby.....	28
7 Avslutande diskussion.....	32
8 Referenslista.....	35
9 Bilagor.....	41
9.1 Kodbok N.Vivo	41

1 Inledning

1.1 Inledning och problemformulering

Cannabis är det mest frekvent använda narkotikapreparatet i Sverige, och år 2018 hade tre procent av befolkningen under förgående tolv månadsperiod brukat det (Folkhälsomyndigheten, 2019). Parallellt med denna utveckling har det skett en ökning av småskaliga hemmaodlingar av cannabis (Polismyndigheten & Tullverket, 2016:8). Sverige framställs i det offentliga rummet, bland annat i P1 dokumentären ”I lagens namn”, som självförsörjande (Wallin, 2016, 10 juli). Denna utveckling gör det motiverat att undersöka hur de människor som odlar gemensamt är involverade i en form av moralarbete som innefattar hur de konstruerar, förhandlar om, och förhåller sig till sina kriminella handlingar. Den analytiska utgångspunkten kommer att vara Sykes och Matzas (1957) klassiska kriminologiska teori om neutraliseringstekniker, och den kommer att användas för att mer specifikt undersöka hur de människor som odlar cannabis legitimerar sin brottslighet.

För att få tillgång till gruppen cannabisodlare kommer internetforumet Flashback att användas. Forumet har ett tillåtande diskussionsklimat och profilerar sig via termen ”yttrandefrihet på riktigt”. Medlemmarna¹ kan därför diskutera brottsliga handlingar och dela information, normer och värderingar kring dessa anonymt och obehindrat. För att avgränsa studien har en diskussionstråd valts, ”FAQ, Länklista och Noobfrågor om Cannabisodling”. För att undersöka moralarbetet i diskussionstråden har metodologin netnografi använts, vilket innebär en etnografi genomförd på internet (Berg, 2015:10–11; Scaramuzzino, 2017:14–15).

Det finns rikligt med studier som behandlar ämnet cannabis, så som i förhållande till brottslighet, psykologiska och hälsoaspekter, policyrekommendationer och ekonomiska för- och nackdelar med en legalisering för att nämna ett fåtal (Room, Fischer, Hall, Lenton & Reuter, 2011; Potter, 2010). Däremot råder det i stor utsträckning avsaknad av forskning som fokuserar på odlandet av cannabis utifrån en aktörorienterad infallsvinkel, där enbart ett fåtal studier utgår ifrån detta perspektiv internationellt (Potter, 2010:4–5). Vidare har jag inte hittat någon forskning som undersöker gruppen cannabisodlare inom Sverige utifrån samma

¹ Begreppen medlem och användare kommer användas synonymt, och refererar till en person som via ett medlemskap har tillgång till att publicera text på Flashback.

infallsvinkel². Jag anser därför att denna studie bidrar med viktiga insikter och en ökad förståelse kring hur den stadigt växande gruppen cannabisodlare förhåller sig till sin egen brottslighet.

² Forskning på detta område söktes genom sökorden "Cannabis growers/cannabis cultivation + internet" på Göteborgs universitetsbibliotek, Google Scholar och Google.

2 Syfte och frågeställning

Trots att det skett en markant ökning av småskaliga hemmaodlingar av cannabis i Sverige, så rådet det en avsaknad av studier som behandlar området. För att kunna förklara den markanta ökningen så måste mer kunskap inhämtas kring hur aktörerna själva resonerar i förhållande till sin brottslighet. Detta leder till studiens övergripande syfte, att undersöka hur de människor som formar den kriminella subkulturen cannabisodlare på Flashback är involverade i en form av moralarbete som innefattar hur de konstruerar, förhandlar om, och förhåller sig till sina kriminella handlingar. Den huvudsakliga analytiska utgångspunkten för studien kommer vara Sykes och Matzas (1957) kriminologiska teori om neutraliseringstekniker, och kommer att användas för att mer specifikt undersöka hur de aktörer som odlar cannabis legitimerar sin brottslighet.

Den övergripande frågeställningen är följande:

- Hur legitimerar de människor som formar den kriminella subkulturen, cannabisodlare på Flashback, sin brottslighet via neutraliseringstekniker?

3 Bakgrund

I följande avsnitt kommer först utbud och efterfrågan av cannabis behandlas utifrån en svensk kontext. Denna del innefattar även en kortare demografisk beskrivning över brukarna.

Därefter kommer internetforumet Flashback att beskrivas. Avslutningsvis redogör jag för studiens centrala begrepp.

3.1 Utbud och efterfrågan

Cannabis är i särklass det mest brukade narkotikapreparatet i Sverige (Polismyndigheten & Tullverket, 2016:13). Enligt Folkhälsomyndigheten (2019) rapporterade år 2018 tre procent av befolkningen i åldersgruppen 16–84 år att de under den förgående tolv månadersperioden hade brukat cannabis. Det skall dock poängteras att människor som deltar i enkäter som berör narkotika, trots utlovad anonymitet, potentiellt underrapporterar eller inte rapporterar sitt bruk överhuvudtaget. Detta kan vara på grund av förnekelse av bruket eller dess omfång (Potter, 2010:33).

Enligt Polismyndigheten och Tullverket (2016:13) har beslagen av cannabis ökat under tidsperioden 2013–2015, samt ökat i förhållande till den totala andelen narkotikabeslag i Sverige. Den bakomliggande anledningen tillskrivs att det inhemska odlandet har ökat avsevärt sedan ett antal år tillbaka. Enligt Wallin (2016, 10 juli) har det skett en fyrdubbling av polisanmälningar av cannabisodlingar mellan 2008–2018, där antalet anmälningar för 2018 uppgick till drygt 800. Odlingarna består främst av småskaliga inomhusodlingar, där respektive odling enbart innefattar ett fåtal plantor. Större utomhusodlingar är fortfarande en ovanlighet, men i de fall de påträffas är de främst lokaliserade i de västra och södra delarna av Sverige (Polismyndigheten & Tullverket, 2016:14–15).

När det kommer till självförsörjning av cannabis i Sverige så råder det delade meningar. Polismyndigheten och Tullverket (2016:15) argumenterar för att den inhemska produktionen endast kan tillgodose en begränsad del av utbudet på marknaden. Wallin (2016, 10 juli) menar däremot att flertalet områden i Sverige är självförsörjande på inhemska odlingar.

Sammanfattningsvis har det skett en ökad efterfrågan av cannabis i Sverige. Den inhemska produktionen kan därmed troligen ses som ett svar på en ökad efterfrågan på den illegala marknaden. Det skall dock poängteras att motsatt förhållande även kan vara rådande, att ökad

inhemsk produktion snarare har fungerat som ett stimuli för den stegrande cannabiskonsumtionen. Vilket orsakssammanband (kausalitet) som föreligger går därmed inte att fastställa (Potter, 2010:5:28).

3.2 Flashback

Flashback var år 2017 det mest frekvent besökta internetforumet i Sverige (Häggberg, 2017, 29 januari). Forumet har över en miljon användare som publicerar mellan 15–20 000 inlägg³ per dag. Forumet har även drygt två miljoner unika besökare varje vecka, något som är en följd av att det inte krävs något medlemskap för att läsa diskussionstrådarna (Westerholm, 2017, 10 mars; Heberlein, 2017, 10 mars).

Sedan forumet grundades år 2000, har det profilerat sig via frasen ”yttrandefrihet på riktigt”. Detta har kombinerats med att medlemmarna har försetts med en hög grad av anonymitet då Flashbacks domännamn och medlemmarnas IP-adresser är lagrade på serverar som är stationerade utomlands. Att domännamnet är beläget utomlands resulterar i att det svenska rättsväsendet har problem med att utöva jurisdiktion över verksamheten, och har därför inte heller försökt göra några sådana anspråk (Uhnoo & Ekbrand, 2017:128).

Kombinationen av yttrandefrihet och anonymitet genererar ett diskussionsklimat där det är mer eller mindre riskfritt att diskutera kriminella handlingar (Uhnoo, 2017:208). För att placera detta i perspektiv, så har 45 procent av de dryga 50 miljoner inläggen på Flashback publicerats i diskussionstrådar där något inlägg innefattar begreppen ”fängelse”, ”brott”, ”rättegång”, ”illegal”, ”åtal”, ”bedrägeri”, ”polis”, ”åka fast” eller ”sitta inne” (Uhnoo & Ekbrand, 2017:128–129). Mot bakgrund av detta är det därför lämpligt att studera Flashback för att undersöka kriminella eller avvikande subkulturer.

3.3 Begreppsdefinitioner

3.3.1 Kriminell subkultur

Människor som är medlemmar inom en subkultur innehar gemensamma värderingar i förhållande till ett intresseområde och identifierar samt verifierar varandras medlemskap via olika symboler, tecken och kulturella praktiker. Inom en subkultur undermineras även

³ I studien använder jag begreppen ”inlägg” och ”post” synonymt, där begreppen syftar till en publicerad text i den valda diskussionstråden på Flashback.

majoritetssamhällets övergripande normer i mer eller mindre stor utsträckning. Medlemmarna inom en subkultur anses i sin tur som avvikande utifrån majoritetssamhällets övergripande normer och praktiker (Raitanen & Oksanen, 2018:197). Holt och Copes (2010:625–626) menar att de kulturella praktikerna mer specifikt inom en kriminell subkultur involverar ett kriminellt engagemang och kriminella handlingar.

Enligt Ward (1999:96) krävs beaktning gällande att internet gör det möjligt för aktörer att involvera sig i virtuella subkulturer, som enbart är i periferin av deras identitet eller inte är en del av denna överhuvudtaget. Termen subkultur kan också potentiellt överdriva den uppfattade homogeniteten mellan dess medlemmar (Sandberg, 2012:67). Huruvida medlemmarna som utgör den kriminella subkulturen, cannabisodlare på Flashback, är en homogen grupp sett till sådant som demografiska karakteristiska är en empirisk fråga som ej går att fastställa på förhand. Jag anser istället, i enlighet med vad Oksanen, Hawdon och Räsänen (2014:56) förespråkar, att subkulturer på internet bör tolkas som löst sammanhängande grupper, där den avgörande faktorn som knyter samman medlemmarna i stor utsträckning är deras gemensamma intresseområde.

4 Tidigare forskning och val av teori

Inledningsvis kommer tidigare forskning som berör vilka bakomliggande motivationstypologier som cannabisodlare utgår ifrån att presenteras. Val av forskning görs baserat på att det är av relevans att i ett initialt skede undersöka vad tidigare studier har kommit fram till, gällande vilka bakomliggande motivationer som föreligger de brottsliga handlingar som cannabisodlare därefter försöker neutralisera. Detta styrks med hänvisning till Uhnöo (2017:211), som menar att neutraliseringstekniker inte alltid går att särskilja ifrån motiv till att begå brott, då dessa ofta även innefattar redogörelser kring bakomliggande drivkrafter och motiv. Därefter kommer studiens teori att presenteras, som även inkluderar tidigare forskning som utgått ifrån neutraliseringstekniker, för att exemplifiera hur teorin har använts för att redogöra för olika brottsliga inlärningsprocesser på internet.

4.1 Motivationstypologier

Motivation kan beskrivas som en aktörs bakomliggande psykologiska drivkraft som genererar uppkomsten av handlingar i förhållande till ett uppsatt mål (Nationalencyklopedin, u.å.). Enligt Potter (2010:164) kan de motivationstypologier som cannabisodlare utgår ifrån delas upp i två kategorier, icke-vinstdrivande och vinstdrivande motivation. Denna uppdelning är inte statisk, och det ekonomiska incitamentet skall snarare tolkas som en faktor som spelar en mer eller mindre avgörande roll i denna uppdelning (Ibid.). De motivationstypologier som presenteras är de som tillhandahålls av aktörer som bedriver odlande på småskalig nivå, och är inte nödvändigtvis representativa för exempelvis större kooperativ eller kriminella nätverk (Potter, 2010:190).

4.1.1 Icke-vinstdrivande motivation

Icke-vinstdrivande motivation till att odla cannabis går att dela upp i tre underkategorier, medicinsk, personlig, och politisk motivation (Potter, 2010:164).

4.1.1.1 Medicinskt bruk

Medicinsk motivation härrör antingen ifrån odlarens vilja att förse andra eller sig själv med cannabis i medicinskt syfte. Det är vanligt förekommande att odlarna, i de fall de förser andra med cannabis, inte tar betalt för sin produkt. I övriga fall säljs produkten ofta till reducerat pris som är avsevärt lägre än marknadspriset (Potter, 2010:168). Huruvida användningen

faktiskt uppfyller en medicinsk funktion eller ej är inte relevant. Motivationen handlar snarare om odlarens subjektiva uppfattning om att den uppfyller en sådan funktion (Potter, 2010:165; Hough et al., 2003:9).

Det finns bevis ifrån domstolsförhandlingar att straffskalan, då odlandet skett i medicinskt och proportionellt syfte till detta, tas i beaktande och påföljden av brottet reduceras (Potter, 2010:171). Det finns svenska exempel då aktörer som blivit påkomna med att odla cannabis har ansökt om reducerade straff med hänvisning till att odlandet skett i medicinskt syfte. I ett av dessa fall fastslog högsta domstolen i Stockholm (2017-11-20, målnummer B: 2106-16), att en man som odlat cannabis i medicinskt syfte, gjort detta i en nödsituation och hans handlande kunde inte anses som oförsvarligt på medicinska grunder. Mannen dömdes till dagsböter för framställandet av över 83 gram cannabis.

4.1.1.2 Personligt bruk och delandet med vänner

Majoriteten av de som odlar cannabis gör detta för personligt rekreationellt bruk, och/eller i syftet att dela med sig till sina vänner (Potter, 2010:180). Hough et al. (2003:9) och Weisheit (1991:515) menar att personlig tillfredställelse och stolthet härrörande från att kunna odla cannabis av bra kvalité, tillsammans med sociala belöningar i form av uppmuntran eller utökat socialt kapital, är starka faktorer till varför många människor odlar för eget bruk eller i syfte att dela detta med vänner. Weisheit (1991:515) benämner detta via begreppet immateriella belöningar. Utöver detta syfte framkommer det även att människor odlar för att undvika kriminella kretsar, rättssystemet och cannabis av dålig kvalité (Hakkarainen, Frank, Perälä & Dahl, 2011:124; Hough et al., 2003:8-9; Potter, 2010:181-182).

4.1.1.3 Politisk aktivism

I mer unika fall är den bakomliggande motivationen till odlandet relaterat till olika former av politisk aktivism, där plantan inte skördas överhuvudtaget. Plantor planteras i dessa fall på offentliga platser, ofta utanför offentliga statsbyggnader utan tillstånd, där syftet är att de skall uppmärksammas. Syftet kan antingen vara direkt relaterat till området cannabis och exempelvis legalisering, men kan även tjäna andra politiska syften (Potter, 2010:174). Detta benämns som piratplantering eller *guerilla gardening*, men begreppen omfattar all form av plantering i de nämnda syftena (Holvert, 2017; Zillén, 2018, 10 juni).

Det finns flera svenska exempel på piratplantering. År 2018 uppmärksammades att cannabisplantor hade planterats i växtlådor i Malmö kommun. Liknande fall är då plantor

påträffades utanför stadshuset i Trollhättan 2016 och i närheten av polishuset i Uppsala 2007 (Zillén, 2018, 10 juni; Johansson, 2007, 22 augusti).

4.1.2 Vinstdrivande motivation

Potter (2010:190:194:198) delar upp vinstdrivande motivation i kategorierna överflödesförsäljning och egenföretagare. Denna motivation är inte lika framträdande bland småskaliga cannabisodlare som de icke-vinstdrivande motivationerna som presenterats ovan (Hakkarainen et al., 2011:124). Detta står i kontrast till den mer generella uppfattningen, att odlandet av cannabis i första hand är relaterat till försäljning och ekonomisk vinning (Potter, 2010:165).

4.1.2.1 Överflödesförsäljning

Denna typ av odlare anses falla för frestelsen att sälja sitt överflöd i utbyte mot pengar. Försäljningen sker i huvudsak till vänner och bekanta och är av mindre kvantiteter (Hough et al., 2003:10; Potter, 2010:190–191). Dock är denna summa snarare av symbolisk vikt, och indikerar det traditionella sociala samspelet mellan människor, där erhållandet av en gåva genererar en form av skyldighet att återgälda samma gåva med något likvärdigt, exempelvis pengar. Att generera ett överflöd utöver personligt bruk kan, men behöver inte nödvändigtvis ha varit en medveten intention (Potter, 2010:190–191).

Denna typ av odlare kan också sälja sitt överflöd för att tillmötesgå specifika finansiella behov, exempelvis för att betala en hyra som är försenad. Försäljningen ses därmed som en nödvändig handling, som inte annars hade genomförts. Försäljningen är därmed pragmatisk. Det råder en tydlig ekonomisk motivation här, men där försäljningen strikt används för att motverka ekonomiska problem snarare än i det uttalade syftet att tjäna några pengar (Potter, 2010:193; Weisheit, 1991:511).

4.1.2.2 Egenföretagare

De aktörer som odlar cannabis med det uttalade syftet att sälja det vidare benämns som egenföretagare, och är den mest uppenbara kategorin av aktörer som agerar i huvudsak efter den ekonomiska motivationen att tjäna pengar. Odlandet och medföljande försäljning ses av odlarna som en möjlighet att generera en extrainkomst, då dessa vanligen men inte uteslutande, även innehar traditionella legala jobb. Skillnaden i förhållande till överflödesförsäljning är den uttalade motivationen att tjäna pengar, att de medvetet odlar en

kvantitet ämnad för försäljning samt att försäljningen sker på en mer frekvent basis och inte är begränsad till aktörens sociala nätverk (Potter, 2010:194; Hough et al., 2003:10).

4.2 Teori - neutraliseringstekniker

Utgångspunkten i Sykes och Matzas (1957) teori om neutraliseringstekniker är att de människor som begår kriminella handlingar delar eller är medvetna om de övergripande normer som är rådande inom majoritetssamhället. Detta innebär en förståelse gällande att olika brottstyper, så som odlandet av cannabis, är olagligt. För att den brottsliga handlingen skall genomföras så måste den därför försvaras via olika former av kulturellt anpassade neutraliseringstekniker, även benämnt som rationaliseringar eller legitimeringar.

Neutraliseringstekniker skapar en situationsbunden moral som temporärt sätter de samhälleliga normerna ur spel, och kan användas av människor som en försvarsmekanism för att undvika personlig eller samhällelig skuldbeläggning. Kunskap kring dessa tekniker inhämtas via social växelverkan med andra människor, och kan därmed beskrivas utifrån Sutherlands differentiella associationsteori, som innebär att brottsliga handlingar innefattar en inlärningsprocess som kräver social interaktion (Sykes & Matza, 1957:664:666; Sutherland, 1934).

Cromwell och Thurman (2003:548) har lyft frågan om neutraliseringstekniker är förhandskonstruktioner som möjliggör brott, eller efterhandskonstruktioner som används för att legitimera redan kriminellt genomförda handlingar. Detta framkommer inte av Sykes och Matza (1957), och teorin har blivit kritiserad, bland annat av Minor (1981) och Hirschi (1969) på dessa grunder. Trots denna svaghet anses teorin vara en av de mest betydelsefulla och vedertaget använda för att förklara människors avvikande eller kriminella beteenden (Kaptein & Helvoort, 2018:1; Serviere-Munoz & Mallin, 2013:291). I enlighet med hur Cromwell och Thurman (2003:548) samt Uhnoo (2017:211) förhåller sig till denna problematik, kommer teknikerna i denna studie att anses fungera som såväl förhands- som efterkonstruktioner som har samma syfte, att legitimera kriminella handlingar.

Sykes och Matza (1957) presenterade initialt fem neutraliseringstekniker. Dessa har därefter kompletterats med ytterligare tekniker av bland annat Klockars (1974), Minor (1981) och Coleman (1994) (Moore & McMullan, 2009:442–444). Teknikerna av Sykes och Matza (1957) samt Minor (1981) kommer att presenteras i årtalsföljd nedan. En medveten

exkludering av övriga tekniker har gjorts med hänvisning till att de inte innehar samma relevans i förhållande till studiens syfte.

4.2.1 Förnekande av ansvar

Om en människa kan övertyga sig själv eller andra samhällsliga aktörer om att denne inte kan hållas ansvarig för sina brottsliga handlingar, så reducerar detta möjligheten till effektivt inre såväl som yttre skuldbeläggande och fördömande. Detta innebär inte enbart förnekande av ansvar baserat på att handlingar skedde på grund av olycka eller var utan ont uppsåt, utan inkluderar även yttre faktorer bortom aktörens påstådda kontroll, så som dålig uppväxt eller dåligt inflytande ifrån vänner (Cromwell & Thurman, 2003:542).

Uhnoo och Ekbrand (2017) har undersökt det bakomliggande moralarbete som människor inom olika diskussionstrådar på Flashback är involverade i för att legitimera snatteri. Resultatet var att förnekande av ansvar var en vedertagen och återkommande teknik. Brottet neutraliserades bland annat med hänvisning till att snatteri är en beroendeframkallande sjukdom som genererar emotionell tillfredsställelse, och den aktör som snattar bör därmed inte hållas ansvarig för sina handlingar (Uhnoo, 2017:218–220; Uhnoo & Ekbrand, 2017:143). Samma resultat återfinns i Cromwell och Thurmans (2003) intervjustudie som genomfördes med 137 gripna snattare i Kansas, USA. Förnekande av ansvar gjordes med hänvisning till brist på självkontroll eller på grund av intag av alkohol eller droger (Cromwell & Thurman, 2003:543).

4.2.2 Förnekande av skada

Förnekande av skada innebär en reflektion gällande om en handling är orättfärdig i sig själv, eller om den är olaglig men inte omoralisk. Exempelvis kan mord påstås vara en handling som är naturligt felaktig att begå, medan att gå mot rött vid ett övergångsställe är olagligt men inte omoraliskt. Behovet av neutralisering utgår därmed ifrån denna distinktion. Frågan om orättfärdighet används dock synonymt med om handlingen anses generera någon tydlig skada för andra aktörer. Detta genererar ett stort subjektivt tolkningsutrymme, vari flertalet brott kan neutraliseras med hänvisning till dess avsaknad av uppfattad skada (Sykes & Matza, 1957:667).

Tackett-Gibson (2008) har studerat interaktionen mellan medlemmar på ett amerikanskt drogrelaterat onlineforum, och uppmärksammade att förnekande av skada är en vanligt

förekommande teknik bland ketaminbrukare. Omfattande forskning har påvisat negativa psykiska såväl som fysiska bieffekter av ketamin⁴. Medlemmarna på forumet påvisade stor medvetenhet kring denna forskning, och många försökte neutralisera den via argument att forskningen på sin höjd är tvetydig och inte tillräckligt evidensbaserad. Vidare ansågs forskningen vara ett resultat av dagens samhälleliga negativa inställning till rekreationellt bruk av droger, där syftet antogs vara att åstadkomma panik bland ketaminbrukarna (Ibid.).

I de fall då ketamin erkändes som skadligt, så ställdes det i relation till andra typer av droger som ansågs generera mer personlig och samhällelig skada. Både ecstasy, LSD och PCP⁵ argumenterades vara farligare än ketamin, vars bieffekter snarare ansågs som överkomliga och hanterbara i jämförelse. Ketaminbruk legitimerades sålunda genom en neutralisering av dess skadliga effekter i relation till andra typer av droger (Tackett-Gibson, 2008:254–255).

4.2.3 Förnekande av offer

Skulle de två första teknikerna misslyckas så kan brottsliga handlingar försvaras med hänvisning till förnekande av offer. Tekniken innefattar två typer av argumentationslinjer. Dels kan brott legitimeras med hänvisning till att de är offerlösa. Ett exempel är bruk av cannabis. Handlingen är olaglig, men kan neutraliseras utifrån argumentet att den inte innefattar något faktiskt offer. Vidare innefattar tekniken ett rättfärdigande baserat på hur offret framställs. Handlingar som innefattar exempelvis hämnd och bestraffning legitimeras utifrån vem den drabbade är eller vad denna tidigare har gjort. Förnekande av offer handlar därmed om att ifrågasätta om mottagaren i fråga skall tillskrivas en offerposition, då denna snarare förtjänar den skada som de brottsliga handlingarna genererar (Sykes & Matza, 1957:668; Cromwell & Thurman, 2003:543–554).

Att utgå ifrån förnekande av offer, gällande att ifrågasätta den drabbade aktörens offerposition, är enligt Freiburger och Crane (2008) en neutraliseringsteknik som terroristgrupper använder sig utav på internet. Dessa rättfärdigar sitt våld med hänvisning till det våld de själva blir utsatta för. Terroristgrupperna konstruerar sig själva som aktörer som söker kommunikativa och fredliga lösningar, medan motståndare till dess åsikter porträtteras

⁴ Ketamin – tillhör gruppen dissociativa droger, vars primära effekt är att den reducerar eller blockerar brukarens sinnestryck till dess medvetande. Preparatet förekommer i pulver och tablettform. Ketamin användes ursprungligen som ett bedövningsmedel inom kirurgin (NIH, 2015).

⁵ PCP – även benämnt som ängladamm, tillhör gruppen dissociativa droger, och användes också ursprungligen som ett bedövningsmedel inom kirurgin. Preparatet förekommer i pulver eller vätskeform (Anderson, 2018, 24 april; NIH, 2015).

som våldsamma. Det våld terroristgrupper utövar neutraliseras därmed, då det anses som berättigat och som den sista möjliga utvägen i förhållande till de orättvisor som grupperna blir drabbade av (Freiburger & Crane, 2008:314).

4.2.4 Fördömmande av de som fördömer

Denna teknik innebär att skifta fokus för diskussionen ifrån de brottsliga handlingarna, till att ifrågasätta de människor som fördömer dessa. Inriktningen innefattar vanligen påståenden om att de som fördömer är hycklare, att de som fördömer själva har genomfört brottsliga handlingar och därmed inte har någon rättighet att fördöma andra. Tekniken innefattar även en hög grad av cynism gentemot andra människors beteenden, åsikter och livssituationer i generell mening som används i fördömmande syfte (Sykes & Matza, 1957:668; Cromwell & Thurman, 2003:544).

Fördömmande av de som fördömer är en neutraliseringsteknik som är återkommande i diskussionstråden ”cannabis och media” på Flashback. Enligt Månsson och Ekendahl (2013:474) så lyfter cannabisbrukare den moraliska snedvidenheten i att de människor som förkastar användandet av cannabis, rättfärdigar bruket av en annan drog, alkohol.

4.2.5 Högre lojaliteter

Samhällets övergripande normer kan tillfälligt sättas ur spel, genom att brottsliga handlingar neutraliseras med hänvisning till en högre lojalitet till en mindre social grupp av människor som personen tillhör, exempelvis till familj eller vänner. Detta innebär inte nödvändigtvis ett förkastande av samhällets normativa system i sig, utan snarare att personen ger företräde till normer som är rådande inom andra sociala grupper, där den högre lojaliteten genererar uppkomsten av brottsliga handlingar (Sykes & Matza, 1957:669).

Högre lojaliteter är den teknik som enligt D’Ovidio, Mitman, El-Burki och Shumar (2009:432) är mest förekommande på hemsidor som förespråkar sexuella förhållanden mellan vuxna och minderåriga. Baserat på ett urval av 63 hemsidor, så kunde 42,2 procent av sidornas innehåll placeras i kategorin neutralisering utifrån högre lojaliteter. Förespråkandet gjordes med parallell till andra sociala rörelser som inte förespråkar sexuella förhållanden mellan vuxna och minderåriga, men som däremot förespråkar sexuella minoriteters rättigheter överlag (Ibid.).

4.2.6 Försvar av nödvändigheten

Minor (1981:298) har kompletterat Sykes och Matzas (1957) ursprungliga neutraliseringstekniker med en teknik som han benämner som försvar av nödvändigheten.

Människor anses legitimera brottsliga handlingar baserat på att de är nödvändiga att genomföra, och bör därför inte generera någon form av skuld, trots att de på en mer abstrakt nivå är moraliskt felaktiga (Minor, 1981:298; Uhnou, 2017:221).

Försvar av nödvändigheten i form av ekonomiska incitament har varit en teknik som använts av de personer som laddar ner och/eller sprider olika typer av digitalt material på internet, så som filmer och musik. Att inte ha råd med att spendera pengar på nöjen ansågs av medlemmarna på ett internetforum med fokus på piratkopiering som en legitim anledning till att begå brottet (Holt & Copes, 2010:643).

5 Metod

I följande del redogör jag inledningsvis för studiens forskningsdesign. Därefter kommer epistemologiskt perspektiv och metodologiska val att beskrivas. Urval och kodning presenteras därefter under en separat rubrik. Avslutningsvis diskuteras studiens trovärdighet.

5.1 Forskningsdesign

Forskningsdesignen kan sammanfattas som följande; den metodologiska utgångspunkten för studien är en netnografi som utgår ifrån det epistemologiska perspektivet socialkonstruktivism. Den data som samlas in, inlägg som användare har postat i den valda Flashbacktråden, kommer att analyseras via metoden textanalys utifrån ett uttolkarperspektiv. Sykes och Matzas (1957) neutraliseringstekniker kommer att användas som teoretiskt verktyg under analysen. Kodning sker i två steg via webbapplikationen N.Vivo. Initialt kommer textmaterialet att kodas öppet och iterativ-induktivt. De poster som kategoriseras innefatta någon form av neutraliseringsteknik kommer därefter i ett sekundärt skede att kodas fokuserat, och delas in i specifika neutraliseringskategorier utifrån ett kodschema. De resultat som framkommer under analysen via det metodologiska angreppssättet, metoden och de teoretiska verktygen kommer att utgöra svaret på studiens syfte och frågeställning. Avslutningsvis kommer studiens resultat och bidrag till forskningsfältet att diskuteras.

5.2 Epistemologiskt perspektiv

Det epistemologiska perspektiv som studien utgår ifrån är socialkonstruktivism. Perspektivet innebär att verkligheten inte anses vara naturligt given eller objektiv, så som inom positivismen. Forskning som tar sin utgångspunkt i socialkonstruktivism fokuserar på hur verkligheten har blivit konstruerad av olika aktörer (Alvesson & Sköldberg, 2018:21:29).

För att uppfylla syftet med studien, kommer analysen utgå ifrån ett iterativ-induktivt angreppssätt. Detta innebär att analys och insamling av data sker parallellt, där forskningsprocessen pendlar mellan teori och empiri, där dessa tolkas och omtolkas i förhållande till varandra (Alvesson & Sköldberg, 2018:29; O'Reilly, 2009:14–15:37).

5.3 Metodologi: netnografi

Studien utgår ifrån en kvalitativ netnografisk metodologi, som innebär att begripliggöra sådant som social organisering, kulturella uttryck samt normer och beteenden via social interaktion på olika sociala-medieplattformar som fungerar som virtuella miljöer (Bowler, 2010:1270; Dahlstrand & Svensson, 2017; Markham, 2018). En stor del av människors liv tar sig uttryck på internet. Detta innebär att den virtuella världen, utifrån ett forskningsperspektiv, innehar lika stor vikt som den fysiska (Garcia, Standlee, Bechkoff & Cui, 2009:52). Bowler (2010:1270) menar att tillvägagångssättet vid genomförandet av en netnografi är flexibelt, där de specifika detaljerna i utförande och val av metoder lämnas till respektive forskare.

5.3.1 Naturligt förekommande data

Mitt material, inlägg som användare har publicerat i den valda Flashbacktråden, kan beskrivas via begreppet naturligt förekommande data. Detta innebär att en forskare kan ta del av information utan att själv påverka den via sin närvaro (Scaramuzzino, 2017:63). Att inhämta naturligt förekommande data på internet framställts ofta som etiskt problematiskt (Scaramuzzino, 2017:74). Detta handlar om vad som räknas som offentliga och privata sfärer, där de sistnämnda ställer större krav på informerade samtycken och skyddandet av personliga uppgifter. Den valda Flashbacktråden är öppen och inget medlemskap eller lösenord krävs för att få tillgång till den. Detta innebär att den virtuella arenan kan klassificeras som en offentlig plats där informerat samtycke inte behöver inhämtas (Ivert, Mellgren & Nilsson, 2017:89–90; Garcia et al., 2009).

För att värna om medlemmarnas integritet kommer inga personuppgifter eller användarnamn att presenteras (Scaramuzzino, 2017:74–77). Istället för användarnamn kommer pseudonymen ”A” att användas, följt av en siffra som anger hur många separata medlemmar som totalt citeras i texten. En problematik med att maskera användarnamn, är att ordagranna citat fortfarande kan sökas upp i valfri internetsökmotor (Kozinets, 2011:197). För att försvåra sammankopplingen kommer därför vissa ord i de citat som presenteras under resultat och analysdelen att bytas ut mot synonymer, något som är sedvanligt bland forskare (Scaramuzzino, 2017:81).

5.3.2 Metod: textanalys

Materialet kommer att analyseras via en kvalitativ textanalytisk metod. Motiveringen är att metoden används för att begripliggöra hur aktörer, via olika former av text, ger mening åt fenomen inom olika sociala kontexter. Vidare anses vissa passager av en text vara av större vikt än andra för att kunna begripliggöra den meningsskapande processen. Detta innebär att den mening som tillskrivs ett fenomen är socialt konstruerad (Esaiasson, Filljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud, 2017:211–212).

Inläggen kommer att analyseras utifrån ett uttolkarperspektiv, som innebär en tolkningssituation där texten betyder det som uttolkaren (läsaren av texten) anser att den betyder. (Bergström & Boréus, 2012:31–32). Valet ter sig naturligt, med hänvisning till att vilken typ av påstående eller formulering som uppfattas vara en form neutraliseringsteknik eller ej, är en tolkningsfråga. Utifrån vilka kriterier denna distinktion har gjorts beskrivs utförligt i kodboken under bilaga ett.

Potentiellt hade en diskursanalys kunnat användas istället för en textanalys, för att undersöka hur de neutraliseringstekniker som medlemmarna på Flashback använder sig utav, är relaterade till makt och vilka diskurser som är rådande inom samhället. Studiens syfte är dock inte, som vid kritisk etnografiska studier, att undersöka hur makt och språk via diskurser möjliggör hur människor kan kommunicera med varandra (Marshall & Rossman, 2016:23).

5.4 Urval och kodning

Val av Flashbacktråd ”FAQ, Länklista och Noobfrågor om Cannabisodling” gjordes baserat på de olika teman som trådar placeras under på Flashback. Först valdes temat ”Droger”, och därefter undertemat ”Droger och drogtillverkning” då detta sammanfaller med studiens syfte. Tråden valdes utifrån kriterierna hur länge den varit aktiv, typ av innehåll på inläggen samt kvantitet. Tråden startade år 2006 och är fortfarande aktiv (2019), något som gör den till en av de äldsta i undertemat. Tråden är dessutom övergripande, och alla inlägg som innefattar någon aspekt kring odlandet av cannabis tillåts publiceras. Vid jämförande med andra trådar om cannabisodlande fastslogs att dessa var alltför ämnesspecifika i förhållande till syftet med min studie. Vidare är tråden i särklass den med mest publicerade inlägg med över 18 000 poster som sträcker sig över 1521 sidor, något som innebär tillgång till ett rikt textmaterial.

En problematik med att analysera naturligt förekommande data på internet, är att allt material inte nödvändigtvis är relevant för studiens syfte (Scaramuzzino, 2017:65–66). På grund av detta har de inlägg som inte är relevanta exkluderats, där majoriteten är sådana som varit rent informativa och innefattat frågor och svar kring odlingsprocessen. Detta kommer inte att generera några analytiska problem, då materialet är tillräckligt rikt och omfattande trots en exkludering av majoriteten av posterna.

På internet kan människor uttrycka sig via grafiska symboler, så kallade *emoticons* eller *emojis*. Vid netnografier är det av vikt att inkludera dessa i det analytiska arbetet (Scaramuzzino, 2017:67–69). Trots att grafiska symboler förekom frekvent i de inlägg som publicerades i tråden, har dessa inte förekommit i den del av mitt empiriska material som kodats innefatta någon form av neutraliseringsteknik, och är därför inte relevant att ta i vidare beaktning.

Det empiriska datamaterialet har samlats in och analyserats via dataprogrammet N.Vivo. Textmaterialet har kodats i två processer. Först analyserades det via öppen kodning. Detta innebär att på en övergripande nivå kategorisera en viss typ av fenomen iterativ-induktivt, där de koder som uppstår står i relation till studiens teoretiska och epistemologiska utgångspunkt (O'Reilly, 2009:36–37). Samtliga inlägg som omfattat någon form av neutraliseringsteknik har först kategoriserats utifrån kategorin ”neutraliseringsteknik”. Indikatoren för vad som utgör en neutraliseringsteknik är de inlägg som implicit eller explicit innefattar någon form av försvar eller rättfärdigande av de kriminella handlingar som kringgärdar odlandet av cannabis.

I det andra skedet har den öppna kodningen övergått till vad som benämns som fokuserad kodning. Detta innebär att de inlägg som hamnat i den övergripande kategorin neutraliseringstekniker, har analyserats mer djupgående och delats in specifika kategorier (O'Reilly, 2009:37; Charmaz, 2012). Posterna har markerats tillhöra någon av de presenterade neutraliseringsteknikerna eller vad jag anser är en annan form av neutraliseringsteknik. Samma post kan tillskrivas flera kategorier. Tabell ett nedan visualiserar hur kodningsprocessen har genomförts. Kodbok innehållande en utförlig beskrivning kring hur jag har valt att definiera neutraliseringsteknikerna återfinns i bilaga ett.

Öppen kodning:	Filer (antal Flashbacksidor)	Referenser (poster)
Neutraliseringsteknik:	211	234
Fokuserad kodning:	Antal	
Fördömande av de som fördömer	8	10
Förnekande av ansvar	20	22
Förnekande av skada	40	45
Förnekande av offer	32	33
Försvar av nödvändigheten	46	50
Högre lojaliteter	10	10
Annan neutraliseringsteknik		
Försvar av nöjet – odlande som hobby	55	64

Tabell 1. Kodschema.

5.5 Trovärdighet

Trovärdigheten i studien görs med hänvisning till kriterierna validitet och reliabilitet, som har varit de mest återkommande för att avgöra kvaliteten inom samhällsvetenskaplig forskning (Yin, 2018:42; Morse, 2018). Enligt Esaiasson et al. (2017:58) genererar frånvaron av systematiska fel (begreppsvaliditet) och osystematiska fel (reliabilitet) god resultatvaliditet, vilket innebär att studien uppnår sitt syfte genom att den mäter det den påstår att den mäter.

Då forskning rör sig både på ett teoretiskt och operationellt plan, så handlar validitet om översättningspraktiker. Översättningspraktiker innebär förenklat att om jag som forskare operationellt undersöker det jag påstår på det teoretiska planet, något som benämns som begreppsvaliditet. Kriteriet uppnås när teoretiska- och operationella indikatorer tydligt definieras och matchar varandra (avsaknad av systematiska fel) (Yin, 2018:44; Esaiasson et al., 2017:58:61). Jag anser att begreppsvaliditeten i studien är god. Neutraliseringsteknikerna såväl som hur dessa operationaliseras har tydligt definieras. Vidare råder det ingen större differens mellan det teoretiska och operationella språket i studien. Skulle studien beskrivas enbart i operationella termer skulle den fortfarande ligga relativt nära studiens teoretiska ramverk, något som enligt Esaiasson et al. (2017:60) indikerar god begreppsvaliditet.

Reliabilitet innebär i vid mening ett noggrant genomförande av studiens samtliga delar (avsaknad av osystematiska fel). Mer specifikt för textanalyser innebär detta även en konsekvent tolkning av empiri baserat på vald tolkningsstrategi (Bergström & Boréus, 2012:42–43). Reliabiliteten i denna studie styrks genom tydlig transparens och en enhetlig tolkning av empirin, baserat på uttolkaperspektivet i förhållande till det teoretiska ramverket som ligger till grund för studien.

6 Resultat och analys

Resultat och analys presenteras gemensamt. Neutraliseringsteknikerna kommer att redogöras i ordningsföljd, där de tekniker som förekom i lägst grad i empirin presenteras först. Se bilaga ett för mer utförlig information. Avslutningsvis introduceras även en ny neutraliseringsteknik som jag har identifierat – försvarandet av nöjet.

6.1 Fördömande av de som fördömer

Fördömande av de som fördömer var en teknik som förekom i sporadisk utsträckning i diskussionstråden. Tekniken innebär att de människor som begår brottsliga handlingar, genom att ifrågasätta de personer som ställer sig kritiska till brottet, lättare kan underminera det tvivelaktiga i sina egna handlingar. Tekniken involverar således ett perspektivskifte från deras agerande till fördömandet av de som fördömer (Sykes & Matza, 1957:668).

A1: Det är så jävla korkat och onödigt att placera ut lampor på balkongen, personer som går förbi kommer givetvis att undra, och i detta präktiga pk-landet av hjärntvättade zombies kan nå mycket väl få för sig ”det värsta”.

Användaren ”A1” ställer sig kritisk till Sveriges normer gällande cannabis såväl som dess befolkning. Sverige beskrivs i negativa ordalag som ett ”präktigt pk-land”, (politisk korrekthet), medan dess invånare beskrivs som ”hjärntvättade zombies”. Inlägget påvisar ett tydligt skifte ifrån odlarens kriminella handlingar, till ett fördömande av de som fördömer på två olika nivåer. Användaren fördömer dels Sverige och dess syn på cannabis via begreppet ”pk”, som ofta, men inte uteslutande, används i nedlåtande syfte (Hofling & Cardenas, 2018). Ett mer direkt fördömande sker även gentemot de människor som skildras som ”hjärntvättade zombies”, som potentiellt informerar offentliga myndigheter kring odlarnas kriminella aktiviteter.

A2: Jag blir så jävla sne allt är nu komplett och det är bara att vänta och låta plantorna ha sin tid! Men då ringer min bruds kompis till hennes mamma och säger att hon är tillsammans med en kille som röker braj hela dagarna och suttit på kåken! Helt banalt då jag inte rökt en holk på 8 månader, så det va bara att plocka ner allt ifall hon skulle få för sig att ringa till fuckin hor grisen!

De personer som använder neutraliseringstekniken riktar ofta även ilska eller förakt gentemot de personer och myndigheter som har som uppgift att upprätthålla lagen, så som poliser och rättsväsendet (Sykes & Matza, 1957:668; Cromwell & Thurman, 2003:544). Inlägget ovan exemplifierar detta, där polisen skildras i ett mycket nedlåtande ordalag, och skuldbeläggs för att de potentiellt kommer att ingripa gentemot användarens cannabisodlande.

Ytterligare ett exempel på hur tekniken tar sig uttryck är att beskriva de personer som fördömer de kriminella handlingarna som hycklare, som själva involverar sig i diverse avvikande beteenden (Cromwell & Thurman, 2003:544).

A3: Nu får dom komma om dom vill. Gör dom det kommer jag dock ej öppna, främlingar är ingenting för mig, har fått nog av alla grannar här som super sig psykotiska.

Att användaren "A3" beskriver sina grannar som psykotiska efter att de har konsumerat alkohol, går att tolka som en indirekt form av fördömande av de som fördömer. Bryant, Schimke, Brehm och Uggen (2017:13) menar att neutraliseringstekniker ofta används på mer indirekta sätt och inte alltid uttrycks explicit. Genom att skildra grannarna som psykotiska efter att de har konsumerat alkohol, framställs dessa som hycklare som också är involverade i avvikande beteenden och därmed inte har någon rätt att fördöma någon annan.

6.2 Högre lojaliteter

Ytterligare en neutraliseringsteknik som förekom sporadiskt i diskussionstråden var högre lojaliteter. Tekniken innebär att brottsliga handlingar legitimeras, genom att icke-konventionella band till sociala grupper av människor prioriteras framför de som återfinns inom majoritetssamhället (Cromwell & Thurman, 2003:544).

A4: Desto mer jag hjälper dig, ju mer kan du hjälpa andra och ju mer tilltar förståelsen och spridningen av själva odlingen. Allt är ett litet steg i en kamp för att legalisera vår egen planta vid namn *Plantae Magnoliophyta Magnoliopsida Rosales Cannabaceae Cannabis*.

Det framkommer från citatet ovan att användaren vill förse andra odlare med kunskap inom området. Den bakomliggande motivationen är att detta leder till kumulativ kunskap och spridning av cannabisodlande i Sverige, något som är en process som på sikt kan leda till en

legalisering. Språkanvändning så som ”legalisera vår egen planta” styrker att personen i fråga anser sig tillhöra en grupp av människor, cannabisodlare, som står utanför majoritetssamhället. Potter (2010:149) och Sandberg (2012) menar att odlandet av cannabis förser individer med en form av identitet, samt bidrar med ett viktigt element till deras sociala och personliga liv. Cannabis som subkultur är därmed identitetsskapande (Ibid.). Inlägget kan förstås som att användaren neutraliserar sina brottsliga handlingar och förmedlande av sina hortikulturella kunskaper, genom att offra kraven ifrån majoritetssamhället för de behov och normer som återfinns inom den mindre sociala grupp, cannabisodlare, som personen definierar sig tillhöra (Sykes & Matza, 1957:669).

6.3 Förnekande av ansvar

Att förneka ansvar för brottsliga handlingar, genom att åberopa yttre omständigheter utanför odlarnas direkta kontroll, var ett vanligt förekommande och legitimt argument för att odla cannabis i diskussionstråden. Avsaknad av kontaktnät till personer som distribuerar cannabis, samt en ovilja över att behöva infinna sig i kriminogena miljöer med andra kriminella opålitliga personer, användes som argument för att förneka det egna ansvaret över odlandet. Även den bristande kvalitén på marknaden lyftes som ett argument till varför odlandet var legitimt.

A5: Har i min ungdom oftast rökt hash av varierande kvalitet dock har jag ej varit intresserad av att lägga ned tid på att få tag i gräs. Nu när man har blivit äldre och slutat umgås med diverse galningar *skrattar* så har man inga kontakter och vill inte ringa de gamla stötarna. Tänkte därför odla lite själv för att undvika ringa jobbiga samtal samt att man i lugn och ro kan röka lite efter en trevlig middag.

A6: Skälet till att jag vill börja odla (mycket småskaligt) är att jag vet ingen langare där jag bor känner ingen som odlar mm, plus att vad jag har läst så är kvalitén på svenskt grönt (på gatan) allmänt kass.

Genom att åberopa avsaknad av kontakter, dålig kvalitet på marknaden eller en ovilja över att befinna sig i kriminogena miljöer med andra kriminella personer, så kan odlarna framställa sig själva som offer för dessa yttre omständigheter. Detta innebär ett förnekande av ansvar över de brottsliga handlingarna, något som frigör dem från medföljande skuld känslor

(Cromwell & Thurman, 2003:542). I förlängningen innebär neutraliseringstekniken även att andra människor som misstycker till de brottsliga handlingarna, inte med samma effektivitet kan avskräcka aktörerna ifrån att genomföra dem (Sykes & Matza, 1957:667).

A7: Eftersom jag börjar bli trött på att ha kontakt med diverse opålitliga människor och anser att det inte är värt att betala 600kr/g för en femma grönt då jag röker så sällan och har en mindre bra ekonomi igen så har jag beslutat mig för att någon gång under året att slänga upp en eller ett par Lowryders⁶.

Att odlarna ville undvika kontakt med andra kriminella personer kan tillsynes verka märkligt, då dessa själva involverar sig i kriminella aktiviteter. Potter (2010:143) menar dock att cannabisodlare sällan ser sitt odlande som kriminellt utan snarare som relativt harmlöst, och att många av dessa inte förespråkar bruk av andra droger. Att odla eget framställs därmed som legitimt på grund av yttre omständigheter, bland annat för att undvika kontakt med distributörer som ofta även säljer andra former av droger (Potter, 2010:143:182; DeAngelo, 2015:11). Att människor neutraliserar sitt odlande med hänvisning till att dessa vill undvika kontakt med kriminella människor är ett resultat som även återfinns bland odlare i Finland och Danmark. Baserat på en internätenkät med totalt 13 svarsalternativ kring ändamålet med odlandet, hamnade odlande för att undvika kriminella på första plats i Finland, och på tredje plats i Danmark (Hakkarainen et al., 2011:124).

6.4 Förnekande av skada och offer

Neutraliseringsteknikerna förnekande av skada och offer presenteras gemensamt i studien. Motiveringen är att dessa tekniker ofta samspelar med varandra och inte på ett enkelt sätt kan särskiljas (Uhnoo, 2017:212). Majoriteten av aktörerna på Flashback uppgav att de odlade cannabis för eget bruk, och i vissa fall även för att kunna bjuda sina vänner. Mönstret är inte unikt, utan återfinns bland annat i Potters (2010:178) studie av icke-kommersiella cannabisodlare i Storbritannien. Även i Danmark och Finland så odlas cannabis på en icke-kommersiell nivå primärt för eget bruk eller för delandet med vänner (Hakkarainen et al., 2011:124). Citaten nedan ifrån användaren "A8" exemplifierar detta.

⁶ Lowryder – en cannabissort.

A8: Vill bli självförsörjande samt bjuda polarna när hösten/vinterns biljard spel startar...

Sykes och Matza (1957:667) gör en distinktion mellan handlingar som är förkastliga eller felaktiga i sig själv (*mala in se*) och handlingar som är olagliga men inte moraliskt förkastliga (*mala prohibita*). Även de aktörer som begår brottsliga handlingar kan göra denna distinktion, för att avgöra utifrån deras subjektiva tolkningsram huruvida handlingarna genererar någon form av skada eller ej (Ibid.). Aktörerna i Flashbacktråden motiverade det privata odlandet med argumentet att cannabis varken skadar brukaren eller någon annan samhällelig aktör.

A9: Jag tänker inte så mycket på lagen, eller jo. Men jag resonerar att så länge jag inte skadar mig själv eller någon annan med någon skit kan jag åtminstone sitta i fängelset med gottsamvete och tänka ”fan vilket konstigt land vi lever i”.

Det framkommer av citatet att användaren inte anser att odlandet av cannabis genererar någon form av personlig eller samhällelig skada, samt att dennes samvete förblir intakt vid eventuella legala sanktioner i form av fängelsestraff för odlandet. Vidare menar användaren att det snarare är Sveriges övergripande normer och regler kring cannabis som är konstiga, än odlandet i sig. Citatet går att tolka, med hänvisning till Sykes och Matza (1957:667), som att användaren neutraliserar brottet utifrån en tolkningsram som utgår ifrån konceptet *mala prohibita*. Odlandet är olagligt, men inte moraliskt förkastligt. Att användarna på Flashback legitimerar sitt odlade med hänvisning till avsaknad av skada för andra människor, innefattar även ett mer direkt eller indirekt legitimerande med hänvisning till avsaknad av direkta offer. Teknikerna samspelar ofta med varandra, och det är svårt att göra en klar distinktion mellan vart den ena börjar och den andra tar vid (Uhnöo, 2017:212).

A10: Straffet för att odla är säkerligen ingenting du vill få så stealth⁷ är det enda rätta. No tell, no smell, no sell.

Vidare så framkom att odlarna ställde sig skeptiska till vidareförsäljning, mycket på grund av de medföljande straffen för denna typ av brottslighet. ”No tell, no smell, no sell” var ledord i forumet för hur man skulle förhålla sig till sitt odlade. Det skall dock poängteras att det även fanns aktörer som hävdade att de odlade med den primära avsikten att sälja vidare. Dessa

⁷ Stealth – användes som synonym för ordet diskretion.

utgjorde dock en minoritet. En stor del av odlandet konstruerades via neutraliseringstekniken som ett offerlöst och skadelöst brott, som innebär avsaknad av ett tydligt definierat offer, något som är vanligt förekommande vid just narkotikabrott (Sarnecki, 2014:64). På forumet var aktörerna tydliga med att uttrycka motivet med deras odlande, gällande om detta var för privat bruk eller vidareförsäljning. Genom att referera till privat bruk så kan odlarna på ett mer effektivt sätt neutralisera sina brottsliga handlingar, då dessa inte genererar någon tydlig skada för någon annan samhällsaktör (Uhnoo, 2017:212). Det skall tilläggas att jag inte förutsätter att användarna skildrar de sanna motiven bakom sitt odlande. Potentiellt används referenser till odlande för privat bruk som legitimering i större utsträckning då detta är ett mer effektivt verktyg i deras moralarbete.

6.5 Försvar av nödvändigheten

Minor (1981:298) menar att om en handling beskrivs som nödvändig av den aktör som genomför den, så kan medföljande skuld känslor undvikas, även om handlingen i fråga är brottslig eller förkastlig. Att priset för att köpa cannabis ansågs som oskäligt högt, ofta i samband med en bristande kvalitet på produkten, användes som incitament för att legitimera odlandet. Vidare försvarades även nödvändigheten med referenser till avsaknad av kontaktnät till personer som distribuerar, samt via en ovilja över att infinna sig i kriminogena miljöer. Inledningsvis är det värt att poängtera att många av användarnas argument som jag har analyserat tillhört neutraliseringstekniken förnekande av ansvar (se rubrik 6.3), även återfinns inom försvar av nödvändigheten. Snarlikheten mellan de argument som används inom teknikerna är inte unikt för denna studie. Minor (1981:298) menar att trots att neutraliseringsteknikerna är begreppsmässigt avgränsade, så är de legitimeringar och ursäkter som baseras på dem väldigt likartade. Teknikerna bör därmed tolkas som överlappande snarare än klart distinkta ifrån varandra (Ibid.). Vidare menar även Cromwell och Thurman (2003:537) att det är vanligt förekommande att människor använder sig av flera olika, ofta snarlika, neutraliseringstekniker parallellt för att legitimera sina brottsliga handlingar.

A11: Tänkte testa på detta nu då det känns betydligt mer ekonomiskt att vara självförsörjande istället för att köpa sumpigt weed från orten som Mehmet svär är dunder.

Användaren "A11" neutraliserar sitt odlande med hänvisning till att denne har tröttnat på att köpa vad som beskrivs som "sumpig weed", som porträtteras som "dunder" av distributören. Liknande resonemang gällande kvalitet, och varför privat odlande föredras i förhållande till att köpa cannabis på marknaden återfinns i Potters (2010:181) studie av cannabisodlare i Storbritannien. Den mer vedertagna benämningen för det användaren beskriver som "sumpig weed" är *soap bar*, och innebär cannabis av låg kvalitet, ofta innehållande andra former av tillsatser (Ibid.).

Trots att aktörerna på forumet frekvent hänvisade till nödvändighet på grund av bristande kvalitet på marknaden, så var försvar av nödvändigheten i form av bristande ekonomiska resurser den mest vedertagna formen av argument för att legitimerade odlandet. Att priserna för att köpa cannabis på marknaden var för dyrt i förhållande till hur mycket användarna konsumerade, citerades frekvent som anledning till att de odlade för eget bruk, eller hade för avsikt att börja med detta.

A12: Har funderingar på att börja odla cannabis. Började nyligen att röka, klarar dock ej av att köpa det speciellt ofta på grund av kostnaden.

A13: Tid tar jag mig gärna då priserna i dagens Sverige för att få sig en femma skäligt röka är så löjligt att det är äckligt. Därav tycker jag att alla som röker dagligen/ofta ska ha en odling i den mån de kan och vill. En planta räcker gott för eget bruk.

Som framkommer av användaren "A12" så försvaras nödvändigheten i att odla eget med att aktören inte har råd att upprätthålla sitt bruk på grund av den höga kostnaden det innebär att köpa cannabis på den illegala marknaden. Vidare så försvarar användaren "A13" nödvändigheten i att odla eget för mer frekventa brukare, på grund utav att priserna för en någorlunda acceptabel produkt är alldeles för dyr. Warner (1986:200) har beskrivit denna form av resonemang som aktörer använder sig av för att legitimera odlandet av cannabis, snarare än att införskaffa den på illegala marknader, via begreppet *the benefit of thrift* (fördelen med sparsamhet).

Slutligen gick det även att uppmärksamma en skiftande skala i tråden, gällande vilka personer som ansågs vara berättigade till att legitimera sitt odlande via försvar av nödvändigheten. De personer som skrev ut i sina inlägg att de bodde hos sina föräldrar, ansågs inte ha någon

legitim anledning till att odla inomhus av övriga medlemmar, oberoende av referens till försvar av nödvändigheten. Detta går att tolka som att det råder en övergripande moral och norm bland medlemmarna i tråden, gällande att personer som uppfattas vara i yngre åldrar (likställt med minderåriga), kombinerat med att de bor hemma, inte heller bör odla cannabis. Detta liknar det aktiva moralarbete som har identifierats av Uhnöo (2017:230) mellan medlemmar som diskuterar snatteri på Flashback, där moralarbetet anses generera en form av ”hederskodex” som bland annat anger för vilka det är legitimt att begå en brottslig handling och under vilka förutsättningar. Diskussionen nedan exemplifierar den skiftande skalan i tråden gällande vem som kan åberopa försvar av nödvändigheten. Notera hur användaren ”A14” bemöter ett moraliskt motstånd nedan i en diskussion denne var involverad i med två andra användare, efter att användaren efterfrågat råd för att odla cannabis i sina föräldrars hem.

A14: Efter flera close-calls med besvärliga cannabis-relaterade situationer funderar jag på att börja odla för eget bruk istället och begav mej givetvis till Flashback för lite inledande funderingar.. Bor fortfarande hos mina föräldrar fast ovanpå garaget.

A15: Tycker du skall respektera dina päron. Gå klart skolan, flytta och odla därefter. Kör ute nästkommande år istället. [fortsättning] Jag anser fortfarande du ska tänka om. Det är inte ditt hus eller ditt beslut.

A16: Jag tycker att du ska anmäla dig till admin som minderårig, tror du har hittat in på fel forum då detta är 18+. Och om inte så föredrar jag att du kan lägga ner några timmars läsning innan du ens ställer några frågor.

6.6 Försvar av nöjet – cannabisodlandet som en hobby

Efter att ha analyserat Flashbacktråden framkom att majoriteten av användarna legitimerade sitt odlande via argument som inte har kunnat tillskrivas varken Sykes och Matzas (1957) traditionella neutraliseringstekniker, eller Minors (1981) utökning av dessa i form av försvar av nödvändigheten. Minor (1981:295:298) argumenterar för att det potentiellt finns neutraliseringstekniker som inte har identifierats, och som kan vara specifika för vissa kriminella eller avvikande subkulturer. Detta påstående styrks av Kaptein och Helvoort (2018:3) som menar att Sykes och Matzas (1957) traditionella neutraliseringstekniker var preliminära och öppna för vidareutveckling, något som bekräftas av att flertalet andra tekniker

sedan dess har identifierats. Jag har, utifrån hur majoriteten av användarna i Flashbacktråden legitimerar sitt pågående eller framtida cannabisodlande, identifierat en ny form av neutraliseringsteknik i studien; försvarandet av nöjet. Jag har definierat tekniken som ett försvarande och legitimerande av brottsliga handlingar, med motiveringen att dessa har utförts av aktören för nöjets skull, och således inte är av någon speciellt allvarlig natur. Det medföljande resultatet av odlandet, producerandet av cannabis, framställs snarare som ett biresultat av nöjet, som i flera fall anses som sekundärt eller irrelevant av aktörerna.

Flertalet av de observerade inläggen i mitt material skildrade odlandet av cannabis som tillfredställande, roligt och spännande, något som sammanfattas via citatet nedan av användaren "A17".

A17: Vill mest få igång en cannabisodling, för att detta är spännande och skulle vara roligt.

Att beskriva brott som nöjesgenererande är ingenting nytt. Katz (1988:4:9) argumenterade ursprungligen för att olika brottstyper innehar en emotionell attraktionskraft som kan förföra människor till att begå dem. Den attraktion och därmed bakomliggande motivation som leder människor till att begå brott, är baserat på subjektiva tolkningar gällande vad brottet innebär och har för betydelse för den aktör som utför dem (Ibid). Potter (2010:141–146) menar att den bakomliggande motivationen till att odla cannabis för många människor är baserat på ett övergripande intresse för hortikultur överlag, där detta anses som roligt och personligt tillfredställande. Personer som odlar cannabis framställs därmed som motiverade och angelägna hortonomer (Ibid.). Min tolkning är snarare att de personer som odlar cannabis uttrycker sig via ord så som nöje och tillfredställelse som en neutraliseringsteknik i deras aktiva moralarbete, för att legitimera och neutralisera att odlandet är olagligt.

Neutraliseringstekniker är svåra att skilja ifrån motiv till att begå brott, då dessa ofta även innefattar bakomliggande förklaringar eller drivkrafter till brottet (Uhnöo, 2017:211; Cromwell & Thurman, 2003:536). Jag anser dock, med hänvisning till språkval och meningsuppbyggnad i de inlägg som postats i Flashbacktråden, att aktörerna snarare försöker legitimera och neutralisera sin brottslighet, än att förse övriga läsare på forumet med bakomliggande motiv till densamma, något som kommer påvisas nedan.

A18: Jag hade tänkt att odla endast för att jag tycker det är kul, då jag inte röker cannabis i Sverige längre.

A19: Är som sagt ett hobbyprojekt, om än ett seriöst hobbyprojekt. Avsikten är enbart att ha roligt och odla för att det är fina växter. Å andra sidan hade det inte varit helt fel ifall de hinner blomma färdigt så att man kan avnjuta dem också.

Det går att urskilja ett tema gällande hur användarna legitimerar sitt odlande via hur de konstruerar sina inlägg i Flashbacktråden, något som inläggen ovan exemplifierar.

Neutraliseringstekniken består av två komponenter. Först så presenteras syftet med odlandet som en form av hobby, ett projekt eller något som utförs för att det genererar en form av nöje. Ofta förekommer användandet av absoluta ord i inläggen, så som enbart och endast, för att ge mer eftertryck till att odlandet är oskyldigt. Nöjet i odlandet legitimeras därefter i ett sekundärt skede i inläggen, via referenser till att det faktiska resultatet av odlandet, framställandet av cannabis, är av sekundär natur eller inte är av relevans för odlarna.

Användaren ”A18” skriver att syftet med odlandet enbart handlar om att detta är roligt, något som styrks av att personen i fråga inte överhuvudtaget brukar cannabis i Sverige. Användaren ”A19” skriver att avsikten med odlandet enbart är för att ha roligt i samband med att det är fina växter, men ställer sig positiv till om denne även kan bruka slutprodukten av sitt odlande, men detta framställs även som sekundärt i förhållande till tillfredställelsen i det faktiska odlandet. Genom att referera till nöjet som det primära syftet med odlandet, där de medföljande resultaten framställs som sekundära och inte tillskrivs någon större relevans, så kan personerna reducera den uppfattade skadeverkan och allvarligheten som tillskrivs de brottsliga handlingarna via försvarandet av nöjet. Detta innebär att aktörerna kan begå brottet, cannabisodlande, med en bibehållen moralisk självbild, då de kan neutralisera medföljande skuld känslor och skuldbeläggande ifrån allmänheten som brottet annars hade genererat (Cromwell & Thurman, 2003:536; Sykes & Matza, 1957; Uhnöo, 2017:210–211).

A20: Att odla cannabis handlar i lika stor utsträckning – ibland även mera – om odlandet än själva outcomen, fråga mig som med berått mod valde att spola ner 200 gram lowryder i toaletten..

Att användarna på Flashback neutraliserar odlandet med hänvisning till nöjet, medan producerandet av cannabis skildras som sekundärt och av mindre relevans, framkommer även avslutningsvis i citatet ovan av användaren "A20". Användaren menar att odlandet i lika stor eller i större utsträckning handlar om odlandet i sig, än den faktiska slutprodukten, något som styrks av att denne aktivt valde att spola ned 200 gram av sin färdigställda produkt i toaletten. Odlingsprocessen, inte det faktiska producerandet och brukandet av cannabis, var det huvudsakliga syftet för användaren. För att ställa detta i perspektiv så motsvarar 200 gram cannabis ett medelvärde på 22 600 kronor vid en försäljning på den illegala marknaden (Guttormsson & Zetterqvist, 2018:22). Att användaren valde att spola ned den kvantiteten cannabis i toaletten, istället för att bibehålla den för eget bruk eller vidareförsäljning, styrker mitt antagande om att majoriteten av användarna på Flashback neutraliserar och legitimerar sitt odlande via en ny form av neutraliseringsteknik som observerats i studien, försvarandet av nöjet.

7 Avslutande diskussion

Studiens övergripande syfte var att via en netnografi, undersöka hur de aktörer som formar den kriminella subkulturen cannabisodlare i Sverige, är involverade i ett moralarbete som innefattar hur de konstruerar, förhandlar om, och förhåller sig till sina kriminella handlingar. Den specifika frågeställningen var hur dessa människor legitimerar sina brottsliga handlingar via olika former av neutraliseringstekniker på Flashback. Genom att utgå ifrån ett aktörorienterat perspektiv kan mer kunskap inhämtas kring hur personerna själva resonerar i förhållande till sin brottslighet, något som är av vikt då mycket talar för att hemmaodlandet av cannabis har ökat markant i Sverige de senaste åren.

Min analys har illustrerat att det pågår ett kontinuerligt moralarbete bland användarna i Flashbacktråden, där dessa via olika neutraliseringstekniker förhandlar om huruvida det är legitimt eller illegitimt att odla cannabis. Moralarbetet, även benämnt som den övergripande hederskodexen inom den kriminella subkulturen, har kretsat kring för vilka personer och under vilka omständigheter det anses som legitimt att odla cannabis, där denna kodex i huvudsak har revolverat kring odlarnas ålder och boendesituation.

Personer som uppfattades som minderåriga ansågs inte ha någon legitim anledning att odla, då dessa bedömdes som oseriösa och naiva med sina ambitioner, med begränsad kunskap inom området. Raitanen och Oksanen (2018:197) menar att människor inom en subkultur identifierar varandras medlemskap via olika språkliga praktiker. Jag har utifrån detta tolkat den vanligt återkommande responsen till de som uppfattades vara minderåriga ”gå klart skolan” som en markering att dessa personer inte identifieras som aktiva eller värddiga medlemmar i subkulturen. Vidare ansågs de neutraliseringstekniker som användes av personer som bodde hemma hos sin(a) förmyndare som illegitima. Temat för moralarbetet handlade övergripande om att visa respekt i förhållande till sina föräldrar och deras hem. Att odla under sådana förutsättningar ansågs som moraliskt förkastligt, något som jag tolkar som att högre lojalitet till familjen övervinner den enskilde individens legitimering av sina kriminella handlingar i tråden bland användarna. Detta moralarbetet går att likna med vad Åkerström (2002:517) benämner som mikropolitiskt gränsdragningsarbete. Förenklat innebär detta arbete att människor inkluderar vissa sociala objekt innanför ramen för en kategori eller ett koncept, medan andra objekt exkluderas och placeras utanför denna definitionsram (Ibid.).

Uhnöo (2017:230) menar att bruk av neutraliseringstekniker och motstånd gentemot dessa genererar ett tolkningsutrymme gällande hur effektivt människor kan legitimera sina brottsliga handlingar inför sig själv och andra, något som även kan komma att begränsa deras faktiska handlingsutrymme och resonemang vid en konkret brottsituation. I förhållande till min studie så tolkar jag det mikropolitiska gränsdragningsarbetet inom den kriminella subkulturen, som att personer som uppfattas som minderåriga eller som boende hos sin(a) förmyndare exkluderas ifrån kategorin ”legitima cannabisodlare”, och därmed potentiellt har ett begränsat tolkningsutrymme för att legitimera sina brottsliga handlingar utan att skada deras interna moraliska självbild.

I studien framkom att samtliga av Sykes och Matzas (1957) neutraliseringstekniker i form av förnekande av ansvar, förnekande av skada, förnekande av offer, fördömande av de som fördömer och högre lojaliteter, samt Minors (1981) tillägg till de förgående, försvar av nödvändigheten, användes i diskussionstråden. Referenser till fördömandet av de som fördömer och högre lojaliteter användes dock sporadiskt. Enligt Maruna och Copes (2005:295) använder människor neutraliseringstekniker i varierad utsträckning för olika former av brott. Teknikerna är i stor utsträckning brottspecifika, där användandet är relaterat till huruvida en lagbrytare förmodar att teknikerna kommer att accepteras av andra människor i förhållande till det specifika brottet (Ibid.). Detta indikerar att vidare forskning inte enbart bör fokusera på vilka neutraliseringstekniker som används för att legitimera odlandet av cannabis, utan även vilka av dessa som exkluderas och varför. Detta styrks med hänvisning till Fritsche (2005:502) som lyfter behovet av forskning som undersöker vilka neutraliseringstekniker som är kognitivt tillgängliga för människor i förhållande till specifika situationer.

Det mest intressanta som framkom under min studie var att majoriteten av användarna legitimerade sitt odlande via argument som inte har kunnat tillskrivas någon av de tidigare presenterade neutraliseringsteknikerna. Inlägg som beskrev odlandet som något som genomfördes för nöjets skull, som en rolig hobby eller ett spännande projekt som medlemmarna åtog sig för att testa sina hortikulturella kunskaper var vanligt förekommande. Inkluderat i dessa beskrivningar var även att produktionen av cannabis skildrades som sekundär eller irrelevant. För att kunna begripliggöra hur användarna legitimerade sitt pågående eller framtida cannabisodlande, valde jag därför att konstruera en ny form av

neutraliseringsteknik, försvarandet av nöjet. Tekniken innefattar att personer legitimerar sina brottsliga handlingar med hänvisning till att dessa har utförts för nöjets skull, och således inte är av någon speciellt allvarlig natur. Tekniken inbegriper även att potentiellt medföljande resultat av brottsligheten som kan gynna den person som utfört brottet, exempelvis ekonomisk vinning, tonas ned och framställs som sekundär eller som irrelevant. I förhållande till syftet och medföljande frågeställning i min studie, så innebär tekniken att användarna i Flashbacktråden legitimerade sina brottsliga handlingar genom att refererade till nöjet som det primära syftet med cannabisodlandet, där den medföljande produktionen skildrades som sekundär eller irrelevant, något som gjorde att de kunde reducera den uppfattade skadeverkan och allvarlighet som annars tillskrivs brottet.

Det är mer vanligt förekommande vid forskning att utgå ifrån redan väletablerade neutraliseringstekniker (Kaptein & Helvoort, 2018:3). Minor (1981:295:298) menar dock att det potentiellt finns andra former av neutraliseringstekniker som inte ännu har identifierats. Detta antagande ges ytterligare tyngd av Kaptein och Helvoort (2018:3), som menar att Sykes och Matzas (1957) neutraliseringstekniker var preliminära och öppna för vidareutveckling, något som styrks av att flertalet andra tekniker sedan dess har identifierats. Med fortsatt hänvisning till Minor (1981) samt Kaptein och Helvoort (2018), anser jag därmed att min framställning av en ny neutraliseringsteknik, försvarandet av nöjet, är berättigad för att mer utförligt kunna redogöra för hur de aktörer som utgör den kriminella subkulturen, cannabisodlare i Sverige, legitimerar sin brottslighet.

8 Referenslista

- Anderson, L. (2018, 24 april). *PCP (Phencyclidine)*. Hämtad 2019-09-23 från <https://www.drugs.com/illicit/pcp.html>.
- Alvesson, M., & Skoldberg, K. (2018). *Reflexive Methodology. New Vistas for Qualitative Research*. London: Sage Publications Ltd.
- Berg, M. (2015). *Netnografi. Att forska om och med internet*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Bergström, G., Boréus, K (Red.). (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Bowler, G-M. (2010). Netnography: A Method Specifically Designed to Study Cultures and Communities Online. *The Qualitative Report* 15 (5), 1270–1275.
- Bryant, E., Schimke, E., Brehm, H., & Uggen, C. (2017). Techniques of Neutralization and Identity Work Among Accused Genocide Perpetrators. *Social Problems* 65 (4), 584–602. Doi: 10.1093/socpro/spx026.
- Charmaz, K. (2012) ” The Power and Potential of Grounded Theory”, *Medical Sociology Online* 6 (3), 2–15.
- Coleman, J. (1994). *The criminal elite: The sociology of white-collar crime*. New York: St. Martin’s Press.
- Cromwell, P., & Thurman, Q. (2003). The devil made me do it: Use of neutralizations by shoplifter. *Deviant Behavior* 24 (6), 535–550. Doi: 10.1080/713840271.
- Dahlstrand, K., & Svensson, M. (2017). Att undersöka nätet ur ett normperspektiv. I Mallén, A. (Red.), *Kriminologiska metoder och internet* (12–35). Stockholm: Författarna och Liber AB.
- DeAngelo, S. (2015). *The Cannabis Manifesto – A New Paradigm for Wellness*. Berkeley: North Atlantic Books.

- D'Ovidio, R., Mitman, T., El-Burki., & Shumar, W. (2009). Adult-Child Sex Advocacy Websites as Social Learning Environments: A Content Analysis. *International Journal of Cyber Criminology* 3 (1), 421–440.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Folkhälsomyndigheten. (2019). *Cannabisanvändning i befolkningen*. Hämtad 2019-04-24 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/folkhalsans-utveckling/levnadsvanor/cannabisanvandning-i-befolkningen/>.
- Freiburger, T., & Crane, J-S. (2008). A Systematic Examination of Terrorist Use of the Internet. *International Journal of Cyber Criminology* 2 (1), 309–319.
- Fritsche, I. (2005). Predicting Deviant Behavior by Neutralization: Myths and Findings. *Deviant Behavior* 26 (5), 483–510. Doi: 10.1080/016396290968489.
- Garcia, A. C., Standlee, A. I., Bechkoff, J., & Cui, Y. (2009). Ethnographic approaches to the internet and computer-mediated communication. *Journal of contemporary ethnography*, 38 (1), 52–84. Doi: 10.1177/0891241607310839.
- Guttormsson, U., Zetterqvist, M. (2018). Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2017. *Centralförbundet för narkotika- och alkoholupplysning* 171, 1–54. Hämtad 2019-07-01 från <https://www.can.se/globalassets/narkotikaprisutvecklingen-i-sverige-1988-2017.pdf>.
- Hakkarainen, P., Frank, V-A., Perälä, J., Dahl, V-H. (2011). Small-Scale Cannabis Growers in Denmark and Finland. *European Addiction Research* 17 (3), 119–128. Doi: 10.1159/000322920.
- Heberlein, A. [Ledarsidorna.se]. (2017, 10 mars). *The Ann Heberlein Show avsnitt 2 med Erik van der Heeg om Flashback* [Videofil]. Hämtad 2019-04-25 från https://www.youtube.com/watch?time_continue=18&v=JHXcrmFHX5Q.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley: University of California Press.

- Hofling, M., & Cardenas, N. (2018). *Politisk korrekthet – En kritisk diskursanalys om hur framställningen av begreppet formar den svenska debatten* (Kandidatuppsats). Stockholm: Institutionen för mediastudier. Hämtad 2019-07-02 från <http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:1218009/FULLTEXT01.pdf>.
- Holt, T-J., & Copes, H. (2010). Transferring Subcultural Knowledge On-Line: Practices and Beliefs of Persistent Digital Pirates. *Deviant Behavior* 31 (7), 625–654. Doi: 10.1080/01639620903231548.
- Holvert, H. (2017). Formation of new property rights on government land through informal co-management: Case studies on countryside guerrilla gardening. *Land Use Policy* 63, 381–393. Doi: 10.1016/j.landusepol.2017.01.024.
- Hough, M., Warburton, H., Few, Bradley., May, Tiggey., Man, La-Ho., Witton, J-. & Turnbull, P-J. (2003). *A growing market. The domestic cultivation of cannabis*. York: Joseph Rowntree Foundation.
- Häggberg, F. (2017, 29 januari). Här är några av Sveriges största internetforum. *Metro*. Hämtad 2019-04-25 från <https://www.metro.se/artikel/här-är-några-av-sveriges-största-internetforum-och-historien-bakom-dem>.
- Ivert, A-K., Mellgren, C., & Nilsson, E-L. Etik i forskning på internet. (2017). I Mallén, A. (Red.), *Kriminologiska metoder och internet* (84–101). Stockholm: Författarna och Liber AB.
- Johansson, P. (2007, 22 augusti). Smygsådd cannabis frodas i Uppsala. *Uppsala Nya Tidning*. Hämtad 2019-05-30 från <https://www.unt.se/nyheter/uppsala/smygsadd-cannabis-frodas-i-uppsala-298571.aspx>.
- Kaptein, M., & van Heelvort, M. (2018). A Model of Neutralization Techniques. *Deviant Behavior*, 1–26. Doi: 10.1080/01639625.2018.1491696.
- Katz, J. (1988). *Seductions of Crime: Moral and Sensual Attractions in Doing Evil*. USA: Basic Books.
- Klockars, C. (1974). *The professional fence*. New York: Free Press.

- Kozinets, R. (2011). *Netnografi*. Studentlitteratur, Lund.
- Markham, A. (2018). Ethnography in the Digital Internet Era. From Fields to Flows, Descriptions to Interventions. In Denzin, K., & Lincoln, Y (Ed.), *The Sage Handbook of Qualitative Research* (650–668). Los Angeles: Sage Publications.
- Marshall, C., & Rossman, G. (2016). *Designing Qualitative Research*. London: Sage Publications Ltd.
- Maruna, C., & Copes, H. (2005). What have we learned from five decades of neutralization research? *Crime and Justice* 32, 221–320.
- Minor, W. (1981). Techniques of neutralization: a reconceptualization and empirical examination. *Journal of Research in Crime and Delinquency* 18(2), 295–318. Doi: 10.1177/002242788101800206.
- Moore, R., McMullan, E-C. (2009). Neutralizations and Rationalizations of Digital Piracy: A Qualitative Analysis of University Students. *International Journal of Cyber Criminology* 3 (1), 441–451.
- Morse, J. (2018). Reframing Rigor in Qualitative Inquiry. I Denzin, N-K (Red.), & Lincoln, Y (Red), *The Sage Handbook of Qualitative Research* (796–817). Los Angeles: Sage Publications.
- Månsson, J., & Ekendahl, M. (2013). Legitimacy through scaremongering: The discursive role of alcohol in online discussions of cannabis use and policy. *Addiction Research & Theory* 21 (6), 469–478. Doi: 10.3109/16066359.2012.731115.
- Nationalencyklopedin. (U.å.). *Motivation*. Hämtad 2019-05-30 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/motivation>.
- NIH (National Institute on Drug Abuse). (2015). *Common Hallucinogens and Dissociative Drugs*. Hämtad 2019-09-23 från <https://www.drugabuse.gov/publications/research-reports/hallucinogens-dissociative-drugs/what-are-dissociative-drugs>.
- Oksanen, A., Hawdon, J., & Räsänen, P. (2014). Glamorizing rampage online: School shooting fan communities on YouTube. *Technology in Society* 39, 55–67. Doi: 10.1016/j.techsoc.2014.08.001.
- O'Reilly, K. (2009). *Key Concepts in Ethnography*. London: Sage Publications Ltd.

- Polismyndigheten., & Tullverket. (2016). *Drogsituationen, lägesbild i Sverige 2013–2016*. Hämtad 2019-04-24 från https://polisen.se/siteassets/dokument/organiserad_brottslighet/lagesrapport_drogsituationen_2013-2016_170116.pdf.
- Potter, G. (2010). *Weed, Need and Greed. A study of Domestic Cannabis Cultivation*. London: Free Association Books.
- Raitanen, J., & Oksanen, A. (2018). Global Online Subculture Surrounding School Shootings. *American Behavioral Scientist* 62 (2), 195–209. Doi: 10.1077/0002764218755835.
- Room, R., Fischer, B., Hall, W., Lenton, S., & Reuter, P. (2011). *Casunnabis Policy – Moving beyond stalemate*. Oxford: Beckley Foundation Press: Oxford University Press.
- Sandberg, S. (2012) Cannabis culture: A stable subculture in a changing world. *Criminology and criminal justice* 13 (1), 63–79. Doi: 10.1177/1748895812445620.
- Sarnecki, J. (2014). *Introduktion till kriminologi. Volym I*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Scaramuzzino, G. (2017). Att studera interaktion mellan individer och grupper som diskuterar brottsliga handlingar på internet. I Mallén, A. (Red.), *Kriminologiska metoder och internet* (62–83). Stockholm: Författarna och Liber AB.
- Serviere-Munoz, L., & Mallin, M. (2013). “How Do Unethical Salespeople Sleep at Night? The Role of Neutralizations in the Justification of Unethical Sales Intentions.” *Journal of Personal Selling & Sales Management* 33 (3), 289–306. Doi: 10.2753/PSS0885-3134330304.
- Sutherland, E.H. (1934). *Principles of criminology*. Chicago: J.B. Lippincott Company.
- Sykes, G-M., Matza, D. (1957). Techniques of Neutralization: A Theory of Delinquency. *American Sociological Review* 22 (6), 664–670.
- Tacket-Gibsson, M. (2008). Constructions of Risk and Harm in Online Discussions of Ketamine Use. *Addiction Research & Theory* 16 (3), 245–257. Doi: 10.1080/16066350801983699.

- Uhnoo, S. (2017). "Gratis är gott men stulet är godast" – moralarbete om snatteri på Flashback. I Andersson, B (Red.), Peterson, F (Red.), & Skårner, A (Red.), *Den motspänstiga akademikern* (207–232). Malmö: Égalité.
- Uhnoo, S., & Ekbrand, H. (2017). Flashback för kriminologer. I Mallén, A. (Red.), *Kriminologiska metoder och internet* (126–149). Stockholm: Författarna och Liber AB.
- Wallin, E. (Producent). (2016, 10 juli). I lagens namn: Cannabisodlingar växer över landet – polisen har svårt att hitta odlarna [Podcast]. Tillgänglig: <https://sverigesradio.se/avsnitt/1209416>.
- Ward, J-K. (1999). Cyber-ethnography and the emergence of the virtually new community. *Journal of Information Technology* 14, 95–105.
- Warner, R. (1986). *Invisible Hand: The Marijuana Business*. New York: Beech Tree Books.
- Weisheit, R.A. (1991). The Intangible Rewards From Crime: The Case of Domestic Marijuana Cultivation. *Crime & Delinquency* 37 (4), 506–527. Doi: 10.1177/0011128791037004006.
- Westerholm, J. (2017, 10 mars). The Ann Hberlein Show, avsnitt två: om Flashback. *Ledarsidorna*. Hämtad 2019-04-25 från <https://ledarsidorna.se/2017/03/the-ann-heberlein-show-avsnitt-tva-om-flashback/>.
- Yin, R-K. (2018). *Case Study Research and Applications. Design and Methods*. Los Angeles, Sage Publications Ltd.
- Zillén, K. (2018, 10 juni). Cannabisplantor växte i kommunens växtlådor. *Sydsvenskan*. Hämtad 2018-05-30 från <https://www.sydsvenskan.se/2018-06-10/cannabisplantor-vaxte-i-kommunens-blomlador>.
- Åkerström, M. (2002). Slaps, Punches, Pinches – But not Violence: Boundary-Work in Nursing Homes for the Elderly. *Symbolic Interaction* 25 (4), 515–536. Doi: 10.1525/si.2002.25.4.515.

9 Bilagor

9.1 Kodbok N.Vivo

Namn (Nodes)	Beskrivning
Öppen kodning	Noden (koden) står för den öppna kodningen av posterna i Flashbacktråden. Kodningen utgår ifrån ett uttolkarperspektiv. Ingen distinktion görs gällande om teknikerna är förhands- eller efterhandskonstruktioner. Detta innebär att även neutraliseringstekniker i förhållande till brott som inte än har genomförts kommer att inkluderas. Poster kan tillskrivas flera kodningskategorier
Neutraliseringsteknik	Samtliga poster som innefattar någon form av neutralisering eller moralarbete kring odling av cannabis placeras initialt i denna node. Indikatorn för vad som utgör en neutraliseringsteknik är de inlägg som implicit eller explicit innefattar någon form av försvar eller rättfärdigande av de kriminella handlingar som kringgärdar odlandet av cannabis (Bryant et al., 2017). Mer specifikt så är indikatorn baserad på Sykes och Matzas (1957:666) definition, att en neutralisering innefattar försvarandet av ett brott via olika former av utsagor, där brottet ses som berättigat och legitimt av den aktör som genomfört det.
Fokuserad kodning	Samtliga poster som har kodats innefatta någon form av neutraliseringsteknik kommer i detta stadie att tillskrivas en eller flera specifika neutraliseringstekniker.
Fördömande av de som fördömer	Poster som innefattar fördömandet av specifika aktörer som fördömer odlandet av cannabis inkluderas här. Även mer generella poster som inte fördömer en specifik aktör, utan snarare fördömer samhället överlag och dess syn på bruk- och odlande av cannabis placeras i denna kategori.
Förnekande av ansvar	Förnekande av ansvar, inkluderar inte enbart poster som specifikt innebär avsägandet av ansvar för genomförda handlingar. Kategorin innefattar även poster där det framkommer att aktörer börjar odla cannabis på grund utav att kvalitén på den illegala marknaden är dålig eller farlig för hälsan, att aktörerna inte vill behöva ha kontakt med kriminella distributörer, eller att det inte finns tillgång till cannabis att köpa. Denna typ av resonemang innebär en form av förnekande av ansvar gällande odlandet, då odlandet motiveras med bakgrund av omständigheter utanför personens kontroll.
Förnekande- av skada och offer	Förnekande- av skada och offer inkluderar poster där det framkommer att cannabis inte anses som skadligt för brukarens hälsa, inte genererar någon annan form av samhällelig skada eller att någon annan människa far illa av odlandet på direkt eller indirekta sätt. Poster som nämner att odlandet enbart är för eget bruk kategoriseras även här. Detta görs med motivering att aktörerna i tråden är tydliga med om odlandet sker för eget bruk eller vidareförsäljning, där det anses mer legitimt att odla för den förstnämnda anledningen. Att markera att odlandet är för eget bruk definieras därmed i

Namn (Nodes)	Beskrivning
	<p>analysen som en neutralisering av allvarligheten i brottet, då brottet snarare blir vad som benämns som ett ”offerlöst brott”.</p> <p>Motiveringen till att neutraliseringsteknikerna förnekande av skada- och offer faller under samma kategori är på grund utav att dessa inte är enkla att särskilja, och ofta samspelar med varandra. Något som styrks av Uhnöo (2017:212).</p>
Försvar av nödvändigheten	<p>Inkluderar poster där aktörerna neutraliserar sitt odlande via ekonomiska incitament, så som att det exempelvis är för dyrt att införskaffa cannabis av återförsäljare, eller att det är mer skäligt att odla själv då detta är mer ekonomiskt försvarbart. Även poster där det framkommer att aktörerna börjar odla på grund av att dessa inte känner återförsäljare av cannabis och att kvalitén på den cannabis som säljs på marknaden är undermålig eller farlig för hälsan inkluderas här.</p> <p>De två sistnämnda är desamma som återfinns i kategorin förnekande av ansvar. Motiveringen till att samma form av förklaring kan tillskrivas de olika teknikerna görs med hänvisning till att aktörerna använder ofta liknande förklaringar för att omfördela ansvar för sina handlingar, och för att försvar nödvändigheten i dem. Teknikerna är i stor utsträckning överlappande (Minor, 1981:298; Cromwell & Thurman, 2003:537).</p>
Högre lojaliteter	<p>Poster där det framkommer att personer neutraliserar sitt odlande med hänvisning till högre lojaliteter till en mindre social grupp av människor Poster där det framgår att medlemmarna refererar till en högre lojalitet till subkulturen kring cannabis och cannabisodlande placeras i kategorin. Exempel är poster där det framkommer att aktörerna neutraliserar sitt odlande baserat på en förhoppning om att detta kommer leda till en legalisering i framtiden.</p> <p>Även när aktörer neutraliserar sitt odlande och det faktiska syftet/behovet med hänvisning till högre lojalitet till exempelvis vänner eller familj tillskrivs denna kategori.</p>
Annan form av neutraliseringsteknik (under fokuserad kodning)	Här inkluderas de poster som inte kan kategoriseras tillhöra någon av de specifika teknikerna. Denna node blir därmed en form av utökning av teknikerna i form av "nya" neutraliseringstekniker som framkommit i posterna.
Försvarandet av nöjet - odlandet som en hobby.	<p>Vid analysen av den inhämtade empirin framkom att många aktörer neutraliserade odlandet av cannabis med hänvisning till att det är en rolig, intressant eller spännande upplevelse. Syftet är, i många fall, varken att odla för eget bruk eller vidareförsäljning. Odlandet sker med hänvisning till att det är en rolig och spännande hobby. Många som brukar cannabis neutraliserar även odlandet med hänvisning till att de vill testa på om de kan klara av det. Parallellt dras till att odlandet går att likställa med en oskyldig hobby, likt den att odla tomater eller andra växter.</p> <p>Det framkom även under analysen att samma inlägg som beskrev odlandet som spännande och roligt, även beskrev den faktiska produktionen av</p>

Namn (Nodes)	Beskrivning
	<p>cannabis som sekundär eller irrelevant. Detta tillägg används som ett verktyg för att tona ned det allvar och kriminella som tillskrivs odlandet.</p> <p>Tekniken döptes därmed till försvarandet av nöjet – odlandet som en hobby.</p> <p>För att en post skall tillskrivas neutraliseringstekniken krävs två kriterier. Posten skall både skildra odlandet av cannabis som något roligt, intressant, häftigt eller dylikt, samtidigt som produktionen ska beskrivas som något sekundärt eller irrelevant.</p>

Tabell 2: Kodbok N.Vivo

